Instytut Pamięci Narodowej - Lublin

https://lublin.ipn.gov.pl/pl5/aktualnosci/147674,Ekspozycja-pelnej-wersji-wystawy-TU-rodzila-sie-Solidarnosc-rolnikow-Zamosc-27-l.html
25.04.2024, 13:21

Ekspozycja pełnej wersji wystawy „TU rodziła się »Solidarność« rolników” – Zamość, 27 lipca- 9 sierpnia 2021

27 lipca przed pomnikiem Jana Zamoyskiego w Zamościu (ul. Akademicka 1) odbyło się otwarcie pełnej wersji ekspozycji „TU rodziła się »Solidarność« rolników”. Ekspozycję w tym miejscu będzie można oglądać do 9 sierpnia.

Panele wystawy „TU rodziła się »Solidarność« rolników“. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Panele wystawy „TU rodziła się »Solidarność« rolników“. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Panele wystawy „TU rodziła się »Solidarność« rolników“. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Panele wystawy „TU rodziła się »Solidarność« rolników“. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Panele wystawy „TU rodziła się »Solidarność« rolników“. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

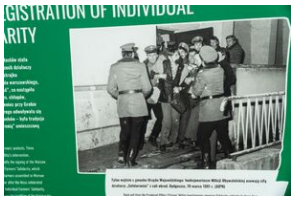

Panele wystawy „TU rodziła się »Solidarność« rolników“. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Panele wystawy „TU rodziła się »Solidarność« rolników“. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy otwarcia wystawy „TU rodziła się »Solidarność« rolników“. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy otwarcia wystawy „TU rodziła się »Solidarność« rolników“. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Uczestnicy otwarcia

Katalog wystawy TU

Panele wystawy „TU

wystawy „TU rodziła się »Solidarność« rolników". Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

rodziła się »Solidarność« rolników". Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

rodziła się »Solidarność« rolników". W tle pomnik Jana Zamoyskiego. Fot. Dawid Florczak/IPN Lublin

Wcześniej, 21 kwietnia 2021 r. w Milejowie i Białobrzegach pokazano wystawę składającą się z części ogólnopolskiej i regionalnych (lubelska i radomska). Podobne otwarcia odbyły się w innych regionach w Polsce. 12 maja na Placu Piłsudskiego w Warszawie połączono wszystkie regionalne ekspozycje z ogólnopolską. Właśnie ta wersja wystawy eksponowana jest teraz w Zamościu.

W chwili podpisania porozumień sierpniowych oraz powstania Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego „Solidarność", w całym kraju zaczęły powstawać analogiczne do struktur pracowniczych związki zawodowe, skupiające rolników indywidualnych. W skali kraju ruch ten od samego początku pozostawał nieskonsolidowany, skupiony wokół trzech głównych nurtów związkowych: NSZZ „Solidarność Wiejska", NSZZ „Solidarność Chłopska" oraz Związek Producentów Rolnych. Władze konsekwentnie odmawiały rolnikom prawa do rejestracji związków zawodowych, próbując ograniczyć maksymalnie wpływ niezależnego ruchu społecznego powstałego w wyniku protestów z lipca oraz sierpnia 1980 roku, także na środowiska wiejskie. Oficjalnie odmawiano prawa zrzeszania się rolników na wzór pracowniczej „Solidarności", forsując nadal wzór nierentownego, uspołecznionego charakteru wsi. Dopiero w wyniku strajków w Ustrzykach Dolnych oraz Rzeszowie doszło do podpisania pierwszych porozumień z władzą. Nie oznaczało to jednak końca walki o podmiotowość polskich rolników i dopiero po dramatycznych wydarzeniach mających miejsce podczas strajku w Bydgoszczy 19 marca 1981 r. (pacyfikacji protestujących przez oddziały ZOMO) w obliczu strajku generalnego w całej Polsce rząd gen. Wojciecha Jaruzelskiego ugiął się przed żądaniami „Solidarności". 12 maja 1981 r. Sąd Wojewódzki w Warszawie zarejestrował zjednoczony ruch związkowy: NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność".

Na Lubelszczyźnie samorządność rolnicza swą genezę wywodziła od powstałego 30 lipca 1978 roku Tymczasowego Komitetu Samoobrony Chłopskiej Ziemi Lubelskiej we wsi Ostrówek w gminie Milejów, powstałego z inicjatywy Janusza Rożka. Komitet skupiał szesnaście osób ze wsi z gminy Milejów, Mełgiew, Puchaczów i Siedliszcze (ostatnia gmina wchodziła w skład ówczesnego województwa chełmskiego). Była to pierwsza niezależna organizacja w Polsce, skupiająca rolników indywidualnych, powstała po rozbiciu struktur Polskiego Stronnictwa Ludowego w 1947 roku. Lubelscy rolnicy zrzeszyli się, protestując wobec niesprawiedliwych zapisów forsowanej przez władze ustawy emerytalnej dla osób trudniących się rolnictwem, obciążających finansowo zainteresowaną grupę. Kolejnym postulatem Komitetu było żądanie zaprzestania wsparcia przez władze

nierentownych Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz tzw. rolnictwa uspołecznionego i przeznaczenia większych nakładów dla rodzinnych gospodarstw. Pomimo że Komitet w wyniku zastraszenia jego działaczy przez Służbę Bezpieczeństwa nie odegrał większej roli, stał się przyczynkiem do powstania podobnych organizacji w całym kraju, te zaś dały podwaliny pod budowanie niezależnego, samorządnego ruchu zawodowego polskich rolników. We wrześniu 1980 r. struktury związkowe ,,Solidarności Wiejskiej" oraz ,,Solidarności Chłopskiej" zaczęły formować się w ówczesnym województwie lubelskim, następnie zaś w pozostałych ówczesnych województwach regionu (niestety nie zostały one nigdy zjednoczone w skali Lubelszczyzny).

Pobierz broszurę Rafała Szewczyka (Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Lublinie) ***Zielona „S". Droga do NSZZ Rolników Indywidualnych „Solidarność" na Lubelszczyźnie i Południowym Podlasiu w latach 1978–1981.***